

August Strindberg: Racens forbedring (1884)

- Hr. Baronen havde med stor og ædel Harme læst i "Livsslaven" (Jonas Lie 1883), hvordan Overklassens Børn vilde gå til grunde, hvis de ikke tog Modernælken fra Underklassens Børn. Han havde også læst sin Darwin, og han troede, han havde forstået, at Adelsbørn gennem den naturlige Udvælgelse var blevet højere Udviklingsstadier af slægten Menneske. Men læren om Arveligheden havde givet ham en stærk Modvilje mod brugen af Ammer, fordi der muligvis, når Underklassens blod kom ind i adelige Årer, også kunde indføres visse Begreber, Forestillinger og Intentioner, som hørte Underklassen til. Han havde derfor det Princip, at hans Hustru skulde amme selv, og hvis hun ikke kunde, skulde Barnet opfødes med Flaske. At tage Mælken fra Køerne var hans ret, da Køerne åd hans eget Hø, - og Barnet ellers måtte sulte ihjel. Og så blev Barnet født.
- Det var en Søn! Hr. Baronen havde været lidt urolig før Svangerskabet blev konstateret, for han var en fattig Fyr, og hans Hustru var meget rig. Hendes Rigdom kunde han dog ikke få nogen Glæde af, hvis deres Ægteskab ikke blev velsignet med en, ifølge Arvelovens 00te Kapitel, 00te Paragraf, lovlig Arving. Glæden var derfor stor og oprigtig.
- Sønnen var en et lille, gennemsigtigt Fuldblodsvæsen, med blå Årer under Huden. Men blodet var ikke desto mindre tyndt. Moderen var en engleagtig Skikkelse, opfødt med udsøgte Næringsmidler, beskyttet af Pelsværk mod Klimaets ugunstige Indflydelse, og med denne fornemme Bleghed, der tydede på, at hun var af høj Byrd.
- Hun gav selv sit Barn Die, og nu behøvede man da ikke malke Bønder for at få den Ære at leve! det var Fabler altsammen. Barnet diede og skreg i fjorten Dage. Alle Børn skriger, så det betød ingenting. Men Barnet blev magert. Det blev aldeles forfærdeligt magert. Lægen blev tilkaldt. I en hemmelig Samtale med Baronen forklarede han, at Barnet måtte dø, hvis dets Moder blev ved at give det Die, for dels var hun nervøs, dels havde hun ikke noget at give af. Ja, han gjorde en kvantitativ Analyse af Mælken og viste ved hjælp af Beregninger, at barnet måtte sulte ihjel, hvis man blev ved på denne

Måde. Hvad skulde man så gøre,- for Barnet måtte ikke dø? Amme eller Flaske?
Amme var der ikke tale om, ikke på nogen Betingelse. Nå, så prøver vi med

35 Flaske!

Det blev flaske. Den bedste hollandske Ko, der havde fået Guldmedalje ved den
sidste Landbrugsudstilling, blev sat på Foder med Hø. Tørt Hårdbundshø. Lægen
analyserede Mælken, og alt var godt. Det var så nemt med den flaske! At man dog
ikke var kommet på den Tanke før! Og så blive fri for Ammen - en Hustyran, en

40 snavs Person, som skulde fedes og forkæles og så måske oven i Købet havde en
eller anden smitsom Sygdom!

Men Barnet blev alligevel mere og mere magert, og det skreg Nat og Dag! Det
havde øjensynligt ondt i Maven. En ny Ko og en ny Analyse. Mælken spædtes op
med Karlsbadervand, men Barnet skreg alligevel.

45 - Der er ikke andet for end at tage en Amme, sagde Lægen.
Nej, det vilde man ikke:
Man vilde ikke tage fra andre Børn, det var unaturligt, -
og man var ikke sikker på de nedarvede Egenskaber.

Eftersom Baronens Race var dømt til Undergang; det viste sig derved, at hans Hustru

50 ikke havde tilstrækkelig Næring til sit Barn; for at leve måtte man derfor røve
andre Hunners Mælk. Racen levede af rov - ud i de mindste Enkeltheder.
Ejendomme gå til Kronen. Så vist havde Naturen indrettet det, og den
menneskelige Kultur var kun en tåbelig Kamp mod Naturen - her måtte
Menneskene tilsidst gå under.

Hr. Baronens Race var dømt til Undergang; det viste sig derved, at hans Hustru

55 ikke havde tilstrækkelig Næring til sit Barn; for at leve måtte man derfor røve
andre Hunners Mælk. Racen levede af rov - ud i de mindste Enkeltheder.
- Var det også Rov, når man købte Mælken? Købte den?
- Ja, for Pengene, som man købte Folkets Modernælk med, var jo et Produkt af et
Arbejde. Men hvis Arbejde? Folkets! For Adelen arbejder jo ikke.

60 - Doktoren er Socialist!
- Nej, han var Darwinist. Men havde iøvrigt ikke noget imod at blive kaldt
Socialist, det var ham aldeles det samme.
- Nå, - men røvede man, når man købte? Det var hårdt!
- Ja, når man købte med Penge, som man ikke havde arbejdet sammen.

65 - Arbejdet med sit legeme, altså?

-Ja!

- Men så var Doktoren jo selv en Røver!

- Vist så! Men det var ikke nogen Hinder for, at han talte sandt! Kunde Baron en ikke huske den bodfærdige Røver - så sandt som han talte?

70 Samtalen blev afbrudt, og der blev sendt Bud efter Professoren.

Professoren kaldte Baron for en Morder, at han ikke allerede havde fået fat på en Amme.

Baronen måtte overtale sin Frue. Han måtte rive hele sit foregående Bevis ned og holde det enkelte Faktum frem: Kærligheden til sit barn (jævnført med Arveloven!)

75 Men hvor skulde man få en Amme fra? I byen kunde der ikke være tale om at få fat på nogen, for der var jo alle Mennesker rådne! Nej, en Landsbypige måtte det være. Men Fruen vilde ikke ha nogen ugift Pige, - for en ugift Pige, der havde Børn, var jo en usædelig Skabning, og tænk om Sønnen kunde få nogen arvelige Anlæg fra hende!

80 Lægen sagde, at alle Ammer var ugifte, og hvis den unge Baron skulde arve Tilbøjeligheder til at gå til Pigebørn, så viste det blot, at han var en dygtig Karl, og den Slags Tilbøjeligheder skulde man vogte over. En Bondes Hustru fik man bestemt ikke til det, for den, der havde Jord, vilde have Børn selv.

- Nå, men kunde man ikke gifte en Pige med en ung Karl?

85 - Så måtte man vente i ni Måneder.

- Kunde man da ikke gifte en Pige, der allerede havde et Barn?

- Det var en idel!

Baronen kendte en Pige, der havde et tre Måneder gammelt Barn. Han kendte hende alt for godt, - for hans Forlovelsestid havde varet i tre År, og Lægen havde
90 tilsidst måttet ordinere ham at være sin Forlovede utro. Han gik selv ned til Pigen og spurgte sig for. Hun skulde få et Husmandslod til sig selv, hvis hun vilde gifte sig med Anders i Stalden og blive Amme på Herregården. Ja, det var jo klart, at det vilde hun hellere end at gå omkring med sin Skam. Der skulde lyses første, anden og tredie Gang næste Søndag, og Anders skulde rejse bort i to Måneder.

95 Baron en så på hendes Barn med en underlig Følelse af Misundelse. det var et stort, stærkt Bæst. Smuk var han ikke, men han kunde vist leve videre i mange

Slægtled. Han var født til at leve, var han,- man det var Baronen vist ikke. Anna græd, da Drengen blev bragt til Børnehospitalet, men den gode Kost på Herregården trøstede hende efterhånden: Hun spiste Herskabets egen Mad og fik så megen Vin og Porter, som hun kunde drikke. Hun kom ud at køre i den store Kalechevogn med en Tjener på Kuskesædet.

Og hun fik Tusind og én Nat at læse i. Aldrig var hun blevet så godt behandlet før. Men efter to Måneders Forløb kom Anders hjem. Han havde været i Besøg hos sine Forældre. Han havde spist og drukket og havde fået sig hvilet ud. Han tog den nye Husmandslod i Besiddelse, men begyndte at længes efter sin Anna. Kunde han ikke få Lov til at hilse på hende i det mindste? Nej, det vilde Fruen ikke ha,- den slags Ting vil vi ikke vide noget af!

Anna begyndte at blive svagere, og den lille Baron skreg.

Lægen blev rådspurgt.

- Lad dem komme sammen, sagde han.

- Er det mon ikke skadeligt?

- Tværtimod. Men Anders skulde "analyseres" først.

Det vilde Anders ikke.

Anders fik et Par Får - og så blev han analyseret.

Den lille Baron skreg ikke mere.

Men så kom der Bud fra Børnehospitalet, at Annas lille Dreng var død af Difteritis. Anna blev så dårlig, at hun mistede al sin Mælk, og den lille baron skreg aldeles forfærdeligt. Anna måtte afskediges, hun kom hjem til Anders, og en ny Amme blev antaget. Anders var glad ved at blive rigtig gift, men Anna havde fået fine Vaner: Hun kunde ikke drikke brasiliansk Kaffe, hun måtte have Java. Og hendes Helbred forbød hende at spise Sild (*proletariatets hovedernæringsmiddel GM*) seks gange om Ugen. Hun kunde heller ikke banke Tørv, og derfor blev det knapt med Brød i Huset.

Et År efter måtte Anders gå fra Gården, men Baronen var ham venligsindet og gav ham Arbejde.

Også Anna gjorde Arbejde på Herregården, og hun så tit den lille Baron men han kendte hende ikke igen, og godt var det. Han havde dog leget med hendes Bryst. Og hun havde frelst hans Liv og givet sin Søns i Stedet for. Men hun var frugtbar

og fik flere Sønner, der blev Husmænd, Jernbanearbejdere,- en blev endogså
130 Fange på Fæstningen.

Men den gamle Baron så med Uro hen til den Dag da den unge Baron skulde gifte sig og få Arvinger. Han så ikke stærk ud! Han vilde have været roligere, hvis den anden lille Baron,- han, der døde på Børnehospitalet, - havde siddet på Herregården. Og når han læste om "Livsslaven", måtte han indrømme, at
135 Overklassen levede på Underklassens Nåde, og Når han læste i Darwin, kunde han ikke nægte, at sådan som den naturlige Udvælgelse nu var, var den alt andet end naturlig. Men sådan var det nu engang, og det kunde ikke forandres - Doktoren og Socialisterne kunde sige, hvad de vilde.